

Arbeids- og sosialdepartementet
Pensjonsavdelingen
postmottak@asd.dep.no

Oslo, 14. juni 2016

Høringsuttalelse – Utkast til endringer i forskrift om reduksjon av uførepensjon fra lovfestet offentlig tjenstepensjonsordning på grunn av inntekt og om etteroppgjør

Det vises til departementets høringsnotat av 3. mai 2016 med høringsfrist 14. juni.

Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF) ønsker innledningsvis å uttrykke at det nye regelverket knyttet til midlertidig uførepensjon og uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning, sammen med vedtatte forskrifter og overgangsregler, er komplisert og krevende å kommunisere. Dette til tross for at ordningen skulle være forenklet i forhold til tidligere regime med samordning. Etter OPFs oppfatning vil etteroppgjørene, og særlig det første, bli utfordrende.

På dette grunnlag mener vi utgangspunktet for regelendringer i det aktuelle regelverket bør etablere klargjøring og forenkling, og ikke ytterligere kompliserende unntaksregler. Vi opplever i noen grad at det er tilfelle i de foreslåtte endringene i forskriften.

I det følgende kommenterer vi de enkelte forslagene og kommentarene enkeltvis med henvisning til nummereringen i høringsnotatet av 3. mai 2016.

3.1 - Unntak fra bestemmelsen om at det ikke utbetales uførepensjon når inntekten utgjør mer enn 80 prosent av samlet inntekt før uførhet

Den etablerte regelen om at medlemmer som oppnår mer enn 80 prosent av den samlede inntekt medlemmet hadde forut for uførheten ikke lenger har rett til uføreytelse fra tjenstepensjonsordningen, henger etter vår oppfatning klart sammen med at det er innført en nedre grense for rett til uførepensjon i offentlig tjenstepensjon som går ved en uføregrad på 20 prosent. Vi mener generelt at unntak fra den generelle regelen vil komplisere regelverket og medføre uklarheter i den etablerte sammenhengen. Når det er satt en grense vil det alltid være

noen som blir rammet av den, og det er uheldig hvis man innfører unntaksregler som i realiteten skyver på den etablerte grensen. Vi er dessuten av den oppfatning at de to konkrete forslagene til unntak avhjelper helt spesielle situasjoner som ikke nødvendigvis er enestående, og at en forskriftsregulering av disse tilfellene vil kunne medføre ytterligere unntak i lignende situasjoner. OPF mener på dette grunnlag at det ikke bør opprettes unntaksregler fra 80 prosentregelen som rokker ved den sammenhengende regelen inngår i.

3.1.1 – Den uføre har ikke hatt inntekt eller hadde inntekt under 80 prosent av samlet inntekt før uførhet i begynnelsen av året og får senere så høy inntekt at utbetaling av uførepensjonen stanser

Departementet har her henvist til praktisering av 80-prosentregelen i folketrygden, og påpeker at det er en fordel med samme praksis i pensjonsordningene. Imidlertid er det grunn til å tro at man i folketrygden ikke vil få samme type problemstilling med samme hyppighet i og med at nedre grense for tilståelse av uføreytelse i folketrygden, er langt lavere i tjenstepensjonsordningen enn i folketrygden.

I tillegg har departementet begrenset regelen slik at unntaket ikke gjelder tilfeller som oppstår flere år på rad. En slik regel er vanskelig å håndtere innenfor det enkelte etteroppgjøråret. Tjenstepensjonsleverandørene vil ved dette måtte holde oversikt over hvilke år unntaksregelen har kommet til anvendelse og på hvilket grunnlag. I tillegg får man en komplisert kommunikasjon med det enkelte medlem om hvorfor ordningen innvilger unntak det ene året men ikke det andre og tredje der forholdene kanskje er enda mer marginale enn for året unntaket ble gitt.

Endelig vil vurderingen av den enkelte sak i stor grad måtte bero på en konkret vurdering på månedsbasis hvor man må ha dokumentert inntekt for den enkelte måned gjennom skatteåret som ligger halvannet år tilbake. Vi tillater oss i denne sammenheng å minne om at også inntekt som vedkommende medlem har hatt utenfor sin offentlige arbeidsgiver skal være med i denne vurderingen, slik at tjenstepensjonsordningen ikke nødvendigvis har registrert all relevant inntekt.

3.1.2 Den uføre har i kalenderåret hatt inntekt som overstiger 80 prosent av samlet inntekt før uførhet, men der dette ikke skyldes varig økt arbeidsevne

På samme måte som for unntaket som er behandlet ovenfor, vil denne unntaksregelen komplisere forståelsen og praktiseringen av regelverket. Dette gjelder uavhengig av hvilken av de foreslåtte utformingene regelen måtte få. Alternativ a) medfører at man må gjøre en konkret vurdering av inntekt for hver enkelt måned for medlemmet. Som departementet konstaterer vil dette være administrativt utfordrende. Alternativ b) representerer en utvidelse av den allerede etablerte inntektsgrensen. I motsetning til den etablerte inntektsgrensen har imidlertid ikke dette fribeholdet noen naturlig sammenheng med den nedsatte arbeidsevnen/inntektsevnen, men er etablert for et spesifikt typetilfelle. Forslaget innebærer dessuten en avgrensning mot at den økte inntekten ikke skal reflektere varig økt inntektsevne. OPF vil påpeke at dette kriteriet vil være svært vanskelig å forklare og ikke minst å dokumentere.

Departementet har lagt vekt på at det for de tilfellene som danner grunnlaget for unntaket, ikke vil være grunn til å tro at tilfellene er oppstått som en følge av bevisst feilinformasjon. OPF synes ikke dette kan tillegges vekt siden etteroppgjørene nettopp skal foretas uten hensyn til skyld.

3.2 – Særlige regler for etteroppgjør når den uføre er død

OPF er enig i at det bør innføres unntaksregler for medlemmer som dør i etteroppgjørsåret eller senere før etteroppgjøret er gjennomført. OPF ønsker imidlertid å påpeke at vi ikke ser hensiktsmessigheten av å skille mellom de to tilfellene og foreslår at det ikke skal foretas etteroppgjør i noen tilfelle dersom medlemmet er død når etteroppgjøret skal skje. På den måten forenkles regelverket og tjenstepensjonsordningene slipper den krevende dialogen med dødsboet.

3.3 – Etteroppgjør når det er klaget over ligningen

OPF er enig i forslaget om at klage på ligningen ikke skal ha oppsettende virkning i forhold til etteroppgjøret.

3.4 – Endring av inntektsgrensen

Departementet foreslår i den aktuelle høringen at forskriften skal åpne for en endring i inntektsgrensen som i utgangspunktet skal fastsettes i forbindelse med innvilgelse av uføreytelsen dersom dette kreves og grunnlaget dokumenteres av medlemmet. Departementet viser i denne sammenheng til regler om dette i folketrygden. OPF er av den oppfatning at inntektsgrensen bør kunne endres dersom den er feil satt i utgangspunktet, men ikke på grunnlag av inntekten til vedkommende har utviklet seg i høyere grad enn G-reguleringen. Vi mener dessuten at sammenligningen med folketrygden ikke er helt treffende.

I motsetning til i tjenstepensjonsordningen vil man i folketrygden fastsette størrelsen inntekt før uførhet med utgangspunkt i inntekten for en full stilling. Altså hvilken inntekt vedkommende faktisk har hatt, og dersom vedkommende har jobbet redusert, hvilken inntekt vedkommende kunne hatt dersom han/ hun hadde utnyttet inntektsevnen fullt ut opp til 100 %. Inntekt etter uførhet, som samsvarer med inntektsgrensen, vil fastsettes lik vedkommendes inntekt i faktisk stilling i tillegg til eventuell utnyttet inntektsevne. (Folketrygdloven § 12-9 og forskrift til folketrygdloven om uføretrygd kapittel 2).

Dersom et medlem som jobber i 50 % stilling med medlemskap i en offentlig tjenstepensjonsordning og ikke har hatt noen annen stilling, blir syk i stillingen, tilstås 50 % uføreytelse i NAV. NAV vil i dette tilfellet sette inntekt før uførhet (IFU) lik inntekt for 100 % stilling. Tjenstepensjonsordningen kan ikke sette samlet inntekt før uførhet (SIFU) høyere enn faktisk inntekt før uførhet, altså faktisk inntekt for 50 % stilling. Samlet inntekt etter uførhet (SIEU), som utgjør inntektsgrensen, vil settes til 0 i tjenstepensjonsordningen, men kan komme til å utgjøre 50 % av inntektsnivået i 100 % stilling før uførheten inntrådte i folketrygden.

Fordi man i folketrygden fastsetter inntektsgrensen på annet grunnlag enn i tjenstepensjonsordningen, er det rimelig at man har åpning for å endre denne. Dette er etter OPFs vurdering ikke nødvendigvis riktig i forhold til inntektsgrensen som fastsettes i tjenstepensjonsordningen, der inntektsgrensen er fastsatt utfra faktiske størrelser. Dersom forutsetningene for samlet inntekt etter uførhet endres underveis, kan dette sees på som en bedring i inntektsevnen utover det som er forventet ved fastsettelse av inntektsgrensen og at det derfor er rimelig og i henhold til systemet å redusere uføreytelsen. I kommunal tjenstepensjon er man forsikret for en inntekt, og tjenstepensjonsordningen skal kompensere for bortfall av inntekt pga. uførhet. Hvis man så begynner å tjene betydelig mer i frisk del har man ikke samme tap i henhold til forsikret inntekt, og det er vanskelig å se at man skal kunne opprettholde pensjon på samme nivå. Videre er det nye systemet bygget opp slik at det nettopp er kronebeløpet som vedkommende får ved utnyttelsen av sin arbeidsevne som er avgjørende for om ytelsen skal avkortes. Stillingsandel har ikke lenger samme betydning som tidligere.

Departementet har lagt til grunn at den enkelte aktivt må be om endring av inntektsgrensen og dokumentere rettigheten, dersom tjenstepensjonsordningen skal endre denne. OPF tror en slik regel kan medføre forskjellsbehandling der de som har ressurser til å sette seg inn i dette kompliserte regelverket får goder som ikke nødvendigvis er tilgjengelig for alle i praksis.

3.5 – Medregning av feriepenger i inntektsgrensen

3.5.1 Generelt

OPF er enig med departementet og de øvrige tjenstepensjonsordningene som er hørt i saken, at feriepenger er en del av den inntekten som skal vektlegges ved fastsettelse av inntektsgrensen og at opptjente feriepenger dermed også skal hensyntas i etteroppgjøret. Vi mener forslaget om å anvende en sjablongmessig tillegg til innrapportert lønn, er en enkel og god måte å hensynta dette på dersom man ikke har et sikrere grunnlag for beregningsgrunnlaget. Det er i så måte hensiktsmessig at departementet foreslår at denne bestemmelsen er en kan-regel, slik at det åpnes for andre løsninger der tjenstepensjonsordningen har lagt til rette for det.

3.5.2 Nærmere om etteroppgjøret for 2015

På grunnlag av forslag fra SPK og KLP har departementet foreslått en unntaksordning for etteroppgjøret for 2015, siden disse tjenstepensjonsleverandørene ikke har tatt hensyn til feriepenger i de beregningsgrunnlagene som er registrert. OPF har ingen innsigelser til at det legges til rette for at det første etteroppgjøret forenkles.

5 – Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet har gjennom høringsnotatet ved flere anledninger erkjent at forskriftsforslaget vil representere en mer krevende administrasjon av ordningen. Til tross for dette er konklusjonen at de økonomiske og administrative konsekvensene av endringsforslaget ikke vil påvirkes nevneverdig. OPF mener dette er feil, og at både utvidelsen av forsikringsdekningen som

endringene representerer og de kompliserende administrative konsekvensene ikke er ubetydelige, og derfor vil påføre våre kunder høyere kostnader.

Vedrørende virkningstidspunktet

Departementet har foreslått at forskriften skal gis virkning fra 1. januar 2015. Siden forskriften gjelder etteroppgjør som vil gjennomføres første gang høsten 2016, er det ikke problematisk. OPF er imidlertid av den oppfatning at det burde vært etablert et skjæringspunkt for når reglene kan komme til anvendelse. Det bør komme klart frem at de unntaksreglene som endelig etableres i forskriften, bare kan komme til anvendelse i det siste etteroppgjøret som foretas. Dersom dette ikke fastslås kan tjenstepensjonsordningene risikere å få henvendelser om endringer i etteroppgjøret for flere tilbakelagte år.

Med vennlig hilsen
for Oslo Pensjonsforsikring AS

Stig Sæther
pensjonsdirektør